

Posudek na bakalářskou práci
Marie Čížková, *Nekmír v raném novověku, Plzeň 2021, 71 s. + X s. příloh*
(ved. práce: doc. PhDr. Jan Kilián, Ph.D., KHI FPE ZČU v Plzni)

Posuzovaná bakalářská práce se zabývá poměry v obci Nekmír v období raného novověku. Člení se do tří hlavních oddílů: v prvním se autorka věnuje vzniku a vývoji obce, ve druhém se zaměřila na demografické poměry v Nekmíři v 17. a 18. století a ve třetím se zabývá nekmířským zámekem a životem v něm a kolem něj. V úvodu práce autorka objasňuje motivaci volby tématu, kriticky se vyrovnává s pramennou základnou i odbornou literaturou, nastiňuje použité metody výzkumu i smysl celého svého snažení.

Problematika Nekmíře není v regionální historiografii tématem neznámým, a tak stěžejní přínos posuzované práce tkví především ve zmiňované demografické analýze. K té autorka dospěla na základě studia primárních pramenů k těmto účelům výborně využitelným, římskokatolických matrik. Z nich čerpala statistická data o natalitě, mortalitě i sňatečnosti a prostřednictvím metod vědecké práce v demografii je vyhodnocovala a interpretovala. Z pohledu jistého srovnání s dneškem jsou zajímavé především dva údaje, o nemanželských dětech a o dětské úmrtnosti. Čížková dokládá, že podíl narozených nemanželských dětí činil ve sledovaném období v Nekmíři 4 % (s. 25), což je poměrně málo, zejména v již zmíněném srovnání s dneškem. Svoji roli v tom jistě hraje především rozdílná doba, ale také neodhadnutelné procento samovolných či úmyslných potratů, o jejichž vyvolávání se autorka v práci zmiňuje. Je jen škoda, že se Čížková nepokusila porovnat relativní počty narozených nemanželských dětí v Nekmíři s jiným podobným vzorkem někde jinde, třeba na základě dostupné odborné literatury. Plzeňská archivářka Marie Blažková kupř. výzkumem porodnosti v Úboči na Domažlicku zjistila, že v letech 1784–1845 činil podíl nemanželských narozených dětí 8,5 % (srov. M. Blažková, *Vývoj porodnosti v lokalitě Úboč v letech 1874–1845*, in Jakub Krček – Jiří Stočes (ed.), *Stříbro nad zlato. Sborník prací k životnímu jubileu PhDr. Vladimíra Bystrického, CSc., Plzeň 2019*, s. 121). Táž výtka směřuje i k dětské, resp. novorozenecké úmrtnosti, kdy Čížková na s. 49 uvádí 51 % úmrtnost ve věkové skupině do pěti let, z toho 35 % do jednoho roku. I zde by bylo zajímavé srovnání s lokalitami jinými, případně s čísly z globálnějších demografických výzkumů. Bez tohoto srovnání se totiž jedná jen o data pro data.

Kromě výše uvedeného mám ještě několik poznámek k heuristice. Autorka uvádí chybně obecní kroniku vedenou obcí Nekmír jako archiválii patřící do péče Státního oblastního archivu v Plzni, správně má být Státní okresní archiv Plzeň-sever se sídlem v Plasích. Bez ohledu na její digitalizát umístěný na www.portafontium.eu je třeba respektovat geografickou a provenienční příslušnost. Na s. 5 se dokonce autorce povedl terminologický „hybrid“ v podobě „*Státní oblastní archiv Plzeň-sever v Plasích*“. Na téže straně bych autorce oponoval ohledně zmíněné obecní kroniky a její informační hodnoty: ano, jedná se o nepostradatelný historický pramen, ale především jeho úvodní část věnovaná historickému vývoji lokality „od mamuta až po kronikářovu současnost“ nepatří k těm nejpřesnějším a nelze jí nahrazovat relevantní přímé prameny. A to ani tehdy, byl-li jejím pisatelem nikoliv třídni, ale tehdy řídicí učitel. Ani v tomto případě bohužel nelze „*předpokládat její věrohodnost a podloženost fakty*“ (s. 5), což je však na druhou stranu poměrně pochopitelné.

Bez ohledu na výše uvedená upozornění však práci hodnotím pozitivně jako přínosnou, doporučuji ji k obhajobě a v závislosti na jejím výsledku navrhuji hodnocení na škále **výborně – velmi dobře**. Na autorku bych měl dotaz ohledně další vize výzkumu nekmířské problematiky, pokud se jí do budoucna hodlá dále věnovat. Jako jedno z témat se nabízí mj. i autorkou uváděná rodina Wopršálků, významná (také) plzeňská právnická rodina s poměrně velkým vlivem na místní poměry.

V Plzni dne 14. května 2021

PhDr. Karel Řeháček, Ph.D.
Státní oblastní archiv v Plzni